

2
Prologus sancti Bonaventure in suum breviarium.

Incepit breviarium sancti Bonaventure de ordine minorum.

Flecto genua mea
ad patrem domini nostri
Iesum Christi ex quibus paternitas in celo et in terra nos minat ut detribuit
sum diuinitas glorie sue virtutem corroborari per spiritum eius in interiori habita est Christum per fidem in cordibus nostris. In caritate radicata et fundata ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis quod sit latitudo longitudo sublimitas et profunditas. Scilicet etiam supremam scientie caritatem Christi per ipsum implamini in omni plenitudine dei et. Magnus doctor gentium et predictor veritatis domino repletus spiritu tanquam vas electum et sanctificatum in verbo aperit sacre scripture quod theologia dicitur. Oportet progressum et statum. Ensinuans oportet scripturam attendi sum influentiā beatissime trinitatis. Progressum autem sum exigentiam humane capacitatis. Statu vero sive fratre sum supabundantiam supplementissimam felicitatis. Oportet namque non est per humana iustificationem sed per dominam revelationem quod fluit a patre lucis ex quibus paternitas in celo et in terra noiatur. a quo per filium est. Iesum Christum manat in nos spiritus sanctus et per spiritum. si diuidenter et distribuente dona singulare sicut vult. dat fides et per fidem habitat Christus in cordibus nostris. Hec est noticia Iesu Christi ex quo originaliter manat firmitas et intelligentia totius scripture sacre.

Vnde etiam impossibile est quod aliquis in ipsam igredias agnoscendam nisi per Christum fidem habeat sibi insufficiam tamquam ipsum totius scripture lucernam et ianuam et etiam fundamentum. Est etiam in ipsa fide omnem supernaturalium illuminationum quamdiu peregrinam a domino et fundamentum stabiles. et lucerna dirigens. et ianua introducens sum cuius mensuram necesse est etiam mensurari sapientiam nobis dimitur datae ne quis sapiat plus quam oportet sapere. sed ad sobrietatem et umbraculum sum quod deus divisit mensuram fidei. Mediante igitur hac fide dat nobis noticia sacre scripture sum influentiā beatissime trinitatis. iuxta quod expressum insinuat apostolus in prima parte autoritatis per Christum inducere. Progressus sacre scripture non est coartatus ad leges rationationum distinctionum et divisionum iuxta morem alias scientiarum et non est coartatus ad partem universalitatis. sed potius cum sum lumine supernaturale procedat ad dandam hominibus noticiam regi sufficientem sum quod expedit ei ad salutem. primum per planam rationem. partem per mystica describit totius universalitatis continetiam quae in quadam summa in qua attenditur latitudo. Describit de cursu in qua attenditur longitudine. Describit excellentiam finalitatem salvatorum in qua attenditur sublimitas. Describit et misericordiam damnatorum in qua profunditas consistit non solus ipsum universum. rerum etiam diuinorum iudiciorum et sic describit universum per quem expedit de ipso habere homini noticiam ad salutem. sum ipsius latitudinem. lon-

a 2

Prologus sancti Bonaventuræ

gitudinē altitudinē et profunditatē
Ipsa etiā habet in suo progressu hec
quoz hīm q̄ posteri declarabit.
qz sic exigebat aditio capacitatis
hūane q̄ magna et multa nata est
magnifice et magnalit̄ cape tamq̄
speculū qdā nobilissimū in quo
nata ē describi. nō solū naturalit̄.
verū etiā supernaturāl̄ rerū vniuersi-
tas mūdanay. vt sic progressus sa-
cre scripture attēdat hīm exigentia
capacitatis hūane. Stat⁹ vñō siue
fruct⁹ scripture nō est qāiq; hī ple-
nitudo etne felicitatis. Nā hec est
scriptura in qvba sūtvite etne. q̄ iō
scripta est. nō solum vt credam⁹
rerū etiā vt vitā possideam⁹ etnā.
In q̄ quidē videbim⁹. amabim⁹.
et vtilit̄ oīa desideria mā iplebūt̄
qbus ipletis vere tūc sciem⁹ sup-
eminētē scie caritatē et ita ipleti eri-
m⁹ in oēm plēitudinē dei. ad quā
quidē plēitudinē conat⁹ nos dīna
introducē scripture. iux⁹ pdictā sime
aplice veritātē. Hoc igit⁹ fine. hac
etiā intētione sacra scripture pscrutu-
tanda est et docenda. et etiā audi-
enda. et vt ad istū fructū et minū
recto pueniam⁹ progressu p viam
recti itineris scripturay inchoans
dū est ab exordio. hī ē vt cū mera
vel vera fide ad patrē lumenū acce-
damus flectendo genua. cordis
nři vt ipse p filiū suū i spūsancto
det nobis verā noticiā. Ihesu xp̄i.
et cum noticia amore iphi⁹. vt sic
ipsū agnoscētes et amātes. et tāq̄
in fide solidati et caritate radicati
possim⁹ ipsius scripture nosse la-

in suū breviloquū

titudinē. lōgitudinē. altitudinē. et
profunditatē. et p hāc noticiā pue-
nire ad plenissimā noticiā et exē-
lētissimū amorē beatissimē fmitatis
q̄ scōy tendūt desideria in quo est
status et cōplētū oīs veri et boni

De latitudine sacre scripture

Dīus sacre scripture fine
cōcupito et intēto et pñci-
pio credito simula inuoc-
ato vidend⁹ est progressus q̄tū ad
iphi⁹ latitudinē. lōgitudinē. alti-
tudinē. et profunditatē hīmīa et or-
dinē aplīcā docimētī. Cōsistit aut̄
iphi⁹ latitudo in mltitudine suarū
ptiū. Lōgitudo vñō in descriptione
temporū etatū. Altitudo in descrip-
tionē iherarchiarū gradatī ordi-
natay profūdita⁹ in multitudine
mystico⁹ sensuū et intelligētiay. Si
igit⁹ velim⁹ latitudinē sacre scripture
speculari. p̄ma frōbe occurrit nob̄
scriptura secunda in duo testamēta
sc̄z in vetus et nouū. Vetus aut̄ oc-
currit in mltitudine libroy. habet
em̄ libros historiales. legales. sa-
piētiales. et prophetiales. ita q̄ p̄mi
sūt. v. secūdi. x. tertij. v. quarti. vi.
ac p hoc in vniuso. xxvi. Nouū
sunt testamētū hīz libros hijs cor-
respōdetes hīm qdruplicē formā
Nā legalib⁹ corrūdent libri euā-
gelici. Historialib⁹. actus aplīcī.
Sapiētialib⁹. ep̄le ap̄koy et maxi-
me pauli Prophetialib⁹. lib apo-
calip̄sis. vt sit cōformitas int̄ret⁹
et nouū testamētū. nō solū in cōti-
nētia sensuū. vey etiā in qdrifor-
mitate ptū. In cōfigurā et cōsigni-

¶ Prologus sancti Bonaventure

ficationē preuidit ezechiel rotas
q̄tuor facient rotā i medio rote.
qr̄ ret̄ est in nouo. et ecōuerso. Et
in lib̄s legalib̄ et euāgelicis ē fa-
cies leonis pp̄ter excellentiā au-
toritatis. In historialib̄: ē facies
bonis: pp̄t excellentiā v̄tutis. In
sapiētialib̄: est facies hoīs pp̄t
prudētiā sagacē. In lib̄s pp̄phetia-
libus: est facies aq̄le. pp̄t intelli-
gentiā p̄spicae. Hecē aut̄ sacra
sc̄ptura diuidit̄ in nouū et ret̄ tes-
tamentū. et nō i theoricā et practicā
sic ph̄bia. qr̄ cū sc̄ptuā fūdet̄ pp̄tie
sup co ḡnico; fidei q̄v̄tus ē et fida
mētū moy et iusticie. ac totī recte
vite. nō p̄t in ea se q̄strari noticia
rerū sive credēdo; a noticia moy
Sec̄ aut̄ ē de ph̄bia q̄ nō t̄m de re-
vitate moy. rex etiā agit de vero.
nuda speculacione considerato. Qm̄
igit̄ sc̄ptuā sāc̄ est noticia mouēs
ad bonū et reuocās a malo. et h̄ ē
p̄ timore et amore. iō diuidī i duo
testamēta. q̄y breuis d̄ria ē timor
et amor. Et qr̄ q̄drupl̄ p̄t aliq̄s
mouē ad bonū et reuocā a malo
s. p̄ p̄cepta potētissimē maiestatis.
v̄l p̄ documēta sapiētissimē v̄titatis
v̄l p̄ exēpla et bñficia inoētissime
bonitatis. v̄l ex hijs oībus invnū
collectis. Iō tā in nouo q̄ in veteri
testamēto sūt q̄driformē traditi
lib̄i continētes sacra sc̄pturā h̄m
co r̄ndētia ad q̄tuor p̄missa. Nā
lib̄i legales mouēt p̄ p̄cepta ma-
iestatis oīp̄tētissimē Historiales.
p̄ exēpla boitatis inoētissimē Sā-
piētiales. p̄ documēta v̄titatis sa-

in suū breuiloquii

piētissime. Prophetiales. mouēt
ex oīm p̄dictoy aggregacōe. sicut
in eis manifestissimē apparet. Unde
ip̄i sūt q̄si rememoratiui totī le-
galis sapie et doctrine. Est i git̄ sc̄p-
tura sāc̄ filis fluui latissimo. qui
ex cōcursu aq̄y m̄tay aggregat̄
magis ac magis h̄m q̄ lōgius de-
currat. Nā cū p̄ in sc̄ptuā eēnt lib̄
legales. postea supueit aq̄ sapie
historialū libro; . t̄cio; o supad-
uenit doctrina sapiētissimi salomo-
nis p̄h̄ etiā doctrina sc̄oy. pp̄b̄ay
Et tandem doctrina euāgelica reue-
lata. p̄ os carnis x̄pi. plata. p̄ euā-
gelistas cōsc̄pta. p̄ sc̄os ap̄los di-
uulgata. Additis etiā documētis
q̄ sp̄uissimū sup eos veniēs docuit
nos p̄ eos. vt sic oēm veritatē per
sp̄m sc̄m iux̄ d̄mū p̄missū edoc̄i.
oīs veritatis salutais doctrinā ec-
clesie x̄pi dāret. et sacra sc̄ptura cō-
seruādō veritatis noticiā dilatarēt̄

¶ De lōgitudine sacre sc̄pture
Habet etiā h̄ sc̄ptuā sacra
lōgitudinē q̄ cōsistit in de-
sc̄ptio; et tā tēpo; q̄ etatū
a p̄n°. mūdivsq; ad diē iudicij.
Describit em̄ p̄ triā t̄pa. mūdum
decurrē. s. p̄ t̄ps legis natuē. legis
sc̄pte. et legis grē. et in hijs trib̄
t̄pib̄ septe distinguit etates q̄rū
P̄ma ē ab adā vsq; ad noe. sedā
a noe vsq; ad abraham. tercia ab
abrahā vsq; ad dauid. q̄rta a dō
vsq; ad trāsmiḡtione babilonis.
q̄nta a transmiḡtione babilonis
vsq; ad x̄p̄. sex a x̄p̄ vsq; ad finē
mūdi. septiā decurrit cū sexta que

a 3

Prologus sancti Bonaventure

incipit a quete Christi in sepulcro usque ad resurrectionem in Ierusalem quoniam incepit resurrectio eius. **E**t sic scriptura est logos istius. quod ictus a mundi et temporis exordio in primo genere a pueritate usque ad finem mundia temporum. si in fine auctoritate. **R**ecte enim in multis tempore quod decurrat habens explicatio legem in dictam. datum exterius et iustus decurrat per viij etates. et consummat in fine sextae. ut sic maioris mundi deatus corrumperet deatus sui minoris mundi. scilicet hominis proprietas que etiam facta est. **N**on prima etas mundi in qua facta est ipsa mundi formatione. casus de monum. et distinctione angelorum. recte rursum det per me diei. in qua secundum lux. et distinctione a tenebris. secunda in qua per archangelum dilutum salutis sunt boni. et deleti mali. rursum det secunda diei in qua per firmamentum secunda est distinctione aequalis ab aequalibus. tertia in qua vocatur est abraham et Iacob synagoga: quod fructifica et gaudiare debebat plenum ad dei cultum. corrumperet diei tertiis. in qua apparuit fons et protrahit heretici. bavirebant. quarta in qua viguit regnum et sacerdotium. quod dicitur apostoli apostolavit cultum dominum. corrumperet quartae diei in qua secunda est formatione lunarii et stellarum. quinta. in qua transmigrantes in eum prolos mortales vestiti sunt et elevati. corrumperet diei quinta in qua secunda est formatione piscium ex aequalibus. sexta etas in qua natum est Christus in effigie hominis quod vere est imago dei. corrumperet sexte diei in qua formatus est homo per nos. septima in qua est quies aeternum nisi huius finis. corrumperet septies diei in qua regeneratur deus ab omnipotente per gratiam patratarum. **E**t sic distinguuntur hec septem etates per insignia facta. quod fuerint in eis exordiis ratione. quod certe

in suum breviiloquium

rursum det diebus formationis mundi. **V**nde autem prima etas infantia. quod secundum infantia in obliuione delectus. sic illa prima etas per diluvium est absuta. secunda per ericia. secundum non in pueritia loco ictus primus. sic in secunda etate secunda est distinctione lumen guay. tertia de adolescentia. quod secundum sicut vis gaudia tua ictus in actu suum exire. sic tercior est abraham et data est ei caecitas. et secunda est ei promissio de semine. quarta de iuventute. quod secundum in iuventute floret homines etas. sic in quarta etate sub regibus floruit synagoga. quinta de senectute. quod secundum in senectute vires minuitur. et decedit pulchritudo. sic in transmigratione factum est de iudeo per sacerdotio. sex etas de senectute. quod secundum illa est quod copulatur cum morte huius tamen magnam lucem sapientie. sic sex etas mundi eminatur cum die iudicij et in ea viget sapientia per doctrinam Christi. **S**ic igitur totus ille mundus ordinatus deatus a scriptura sacra describitur per ordinem a primo usque ad finem. ad modum cuiusdam pulchritudini carnis ordinatio. ubi per quatuor speculatur secundum deatus tempore varietatem. et multiplicetur exactitate ordinem rectitudinem. et pulchritudinem. vel multitudinem multorum discipulorum iudiciorum per ordinem a sapientia dei. gubernante mundo. **V**nde secundum nullus per videtur pulchritudinem carnis nisi aspectus eius feratur super totum ipsum. **S**ic nullus videtur pulchritudinem ordinem regimis mundi. nisi ea tota speculeretur. **E**t quod nullus homo tamquam longeus est per totam possit videtur oculi carnis sue. nec futura potest per se pruidetur. pruidit nobis spissatus liber scriptum sacrum.

Prologus sancti Bonaventure

cuius longitudo omelie se de cursu
regiminiis vniuersi

De sublimitate sacre scripturæ.

Habet nichilominus scrip-
tura saeculorum pro gressu sub-
limitate quod distinctum in descrip-
tione iherarchiarum graduum ordinata-
rum quod sunt iherarchia ecclesiastica an-
gelica et domini seu super celestis. Ita
quod prima describit patetem. sed am-
plius tunc magis occulte. etiam ad hunc
magis occulte Ex descripcione iher-
archie ecclesiastice est alta Ex descrip-
tione angelicæ altior. Ex descripcione
domini altissima. ita ut possim dicere
id prophete Mirabilis secundum etiam acce-
perit quod sati regem non cum res habeat
est in materia. et habeat esse in anima per
sciam ad qualitatem. habeat etiam esse in ea
per gloriam. habeat etiam esse in ea per gloriam
et habeat etiam esse in arte etiam probia
quod agit de rebus ut sunt in natura seu
in anima. sed in noticia naturarum insita.
vel etiam ad qualitatem. Et theologiam tamquam
sciam super fidem fundata. et per speciem
reuelata. agitur de eius quod spectatur ad
gloriam et gloriam. et etiam ad sapientiam
etiam. Unde ipsa substantia sibi phi-
losophicam cognitorem et assumens de
naturis regnum quantum sibi operatur. ad fa-
briacandum speculum per quod fiat represen-
tatio domino. qui scalam erigit quod in sui
simo tagit etiam. sed in suo cacumine tag-
git celum. et hoc totum per illum in ierar-
chitatem. Item christum quod non tam in nature
humane assuperte est iherarchitum in
ecclesiastica iherarchia. regnum etiam in an-
gelica et media persona. in illa super
lesti iherarchia domine trinitatis. ita quod

in suum breviolum qui

per ipsam a summo capite deo descendit
unctionis gratia. non solu in barba. regnum
etiam in oratione vestimenti. quod non tam in
ihesu superna. regnum etiam versus in ecclesia
militante. Est namque pulchritudo magni in
machia mundana. sed loge maior in
ecclesiastica pulchritudine. secundum caris
matum adornata. maria autem in ihesu
superna. supernaria autem in illa summa et
beatissima trinitate. Non ipsa scripturam non
tam in altissimam materiam per quam de-
lectat per quam in altu leuat intelligentiam
metis regnum etiam ipsa evenustissima
et mirabiliter intellectu meum de-
lectat. et sic magis ac magis. de-
lectando assuefact ad dominum per speci-
taulorum constitutus et analogias.

De profunditate sacre scripturæ.

Habet postremo ipsa scriptura profunditatem quod distin-
tum in multiplicitate mysticarum in-
telligentiarum. Nam propter latitudinem sensu hunc
in diversis locis expomi tripliciter. alle-
gorice. moraliter. et analogice. Est
autem allegoria. quoniam per unum factum in-
dicatur aliud factum. sed quod credendum
est Topologia sive moralitas est
quoniam per id quod factum est datur intelligi id
quod faciendum est. Analogia quoniam sur-
sum ductio est quoniam datur intelligi. quod de-
sideriandum est. scilicet etiam felicitas beatorum.
Hec autem est triplices sensus. id est in
scriptura propter intelligentiam latitudinem. quod
sic competit ipsi scripturæ subiecto.
ipsum auditori seu discipulo. et ipsum
origini. ipsum etiam finem subiecto in
qua competit. quod ipsa est doctrina quae
est de deo de christo. de opibus reparati-
onis. et de credibili subiectu. n.

a 2

Prologus sancti Bonaventure

illius q̄ ad substātiā Dei quo ad
veritātē X̄pus quo ad opationē
Reparationis opus quo ad om̄ia
h̄ est ipsū credibile. Dei autē est
trin? et un? in essentia un? in p̄
sonis trin? Ideo scriptuā q̄ est de
ipso habet invnitate lrē trifor-
matem intelligētiē X̄ps etiā cū sit
vnū verbū oia p̄ ipsū facta dicū?
et in ipso relucet. ita q̄ ei? sapia
est multiformis vna. Pa repa-
tionis cū sint mīta. oia ad xp̄i ob-
lationē p̄ncipalē habent aspectū
Credibile autyt credibile diuer-
simo de fluat. h̄m diuīsū statū cre-
dentiū. Id p̄pt̄ conformitatē ad
oia p̄missa. sc̄i scriptuā invna līā
multiformē parit intelligētiā Cō-
petit etiā h̄ auditori. qr null? cō-
ueniēs est ei? auditor. nisi humil
mūndus fidelē a studiis? Id sub
ortice lrē apte occultat̄ mistica
a p̄funda intelligētiā. ad d̄primē
dū supbiā: vt iphi? p̄fūditate. in
hūilitate lrē latē. a supbi cōp̄tū
mātūr. a imūdi repellant̄. a frau-
dulēti declinēt̄. a negligētes exer-
tetur. ad intelligētiā misterior̄. Et
qr auditor doctrine isti? nō ē vni?
gnis h̄ cuilibet. oēs em̄ saluādos
optet aliq̄ de doctrina hac scire Id
ipsa multiformē h̄ intelligentiā
vt sic oēm intellectū capiat a oī in-
tellectui cōdescēdat. oēm intellectū
supercedat. a oēz intellectū sibi di-
ligēter intēdētē. mītūdine radi-
ositatis sue illuminet. parit a accē-
dat Cōpetit etiā p̄n° a q̄ est. qr ē
a deo p̄ xp̄m a sp̄m sc̄m loquētē p̄

in suū breuiloquii

ora pp̄bāy a alioy q̄ hāc doctrī-
nā sc̄p̄serūt. Qm̄ autē de? nō tñ lo-
q̄tur p̄vba. vey etiā p̄ facta. quia
iphi? dicē facē est. a iphi? facē dicē
a oīa creatā tāḡ dei effect̄ inuit
suā causā. Id in sc̄ptuā d̄mit̄ tra-
dita. nō tñ debet significare verba
vey etiā facta. X̄ps etiā doctor lic̄
es h̄ humil carnē. alt̄ tñ eāt d̄mis-
tate. Ideo doēbat ipsū ei? doctrī-
nā hrē hūilitatē in smone cū p̄fū
ditate sīne. vt sic xp̄s fuit p̄anicu-
lis iuolut̄. Ita sapia dei i sc̄ptura
figuris q̄busdā hūilib̄ iuolut̄.
Sp̄s autē sc̄us diuersimode illus-
trabat. a reuelacōnes faciebat in
cordib̄ p̄phetay. et ipsū etiam
null? latē p̄t intellect̄. q̄ missus
erat oēm docēre veritātē. Ideo cōpe-
tebat eius doctrine. vt invno ser-
mone mītūplicē laterēt intelligē-
tie. Cōpetit nichilomin? iphi fini.
qr p̄ ipsū sc̄ptuā data ē vt p̄ ipsā
dirigat̄ h̄o in cognoscēdis a agē-
dis. vt tandem p̄ueniat ad optata.
Et qr oēs creatuē ad h̄ fō sūt vt
huiāt hoī tēdēti ad supnā patriā
iō. sc̄ptuā assumit ip̄ay creaturey
sp̄es diuīsas. vt sic p̄ ipsas doēat
nos sapiam dirigēte ad etna. Et
qr homo nō dirigit̄ ad etna. nisi
cognitiua cognoscat. vey credēdū
a opatiua faciat. bonū opandūt
affictiua suspirat ad deūvidēdūt
amādūt p̄fruēdūt. hic est q̄ sc̄ip-
tura sac̄e p̄ sp̄m sc̄m data assumit
liby creature referēdo in finē h̄m
triplicē modū intelligētie. vt sic p̄
tropologiā habeat̄ noticiā agen-

¶ Prologus sancti Bonaventure

dorū virtutis. Insuper per allegoriā credēdoy veracit̄. panagogiā. desiderandoꝝ delectabilit̄. vt sic purgati per virtuosā opationē Illuminati per radiosā fidē. et perfecti per ardētissimam caritatē. pueniam? tādē ad brauiū felicitatis eterne.

De mō p̄cēdēdi ipfi? sacre scriptuē

In tanta igit̄ multiformitate sapie q̄ in ipfi? sacre scriptuē cōtineat latitudine longitudine. altitudine. et profunditate. vñ? est cōis mod? p̄cēdendi videlicet autētius. **I**ntra quē cōtinetur mod? narratiu? . p̄ceptori? phibitori? . exhortatori? . pdictori? . cominatori? . p̄missi? . dep̄eatori? et laudatiu? . et oēs h̄ij modi sub uno mō autētico reponuntur. et h̄ satis recte. qz em̄ doctrīa est. vt bonifiam? et saluem? et hoc nō sit per iudicium considerationē. h̄ potius per inclinationē volūtatis. **I**n scripture dīna eo mō debuit tradi q̄ magis possem? inclinari. et quia magis mouet affectus ad exēpla q̄ ad argumēta. magis ad p̄missiones q̄ ad rōcinationes magis per deuotiones q̄ per diffinitioñes. **I**deo scripture ista nō debuit h̄rē modū diffinitiuū et diuisiuū et collectiuū ad pbandū passiones aliquas de subiecto ad modū alias sc̄ētias. h̄ oportuit q̄ habēt modos p̄ prios b̄mvarias inclinatioñes alias diuisimode aios inclinates vbi si q̄s nō mouet per p̄cepta et phibita. saltē moueat per exēpla narrata. **S**i q̄s nō mouet

in suū breuiloquiū

per h̄ moueat per beneficia sibi ostensa. **S**i q̄s nec per h̄ mouet mouea? per monitiones sagaces. per p̄missiones veraces. per cominationes terribiles. vt sic saltē exciteat ad deuotionē et dei laude. in q̄ per cipiet gratiā per quā diriga? circa opera virtuosa. **Q**m̄ igit̄ h̄j modi narratiui nō possū fieri per viā certitudinis rōnū. qz p̄ticularia gesta p̄bari nō possūt. **I**deo ne scripture ista tāq̄ dubia vacillaēt ac per hoc min? rationis loco certitudinis mouet. p̄uidit de? huic scripture certitudinē auctoritatis que adeo magna est. qz oēm p̄spicuitatē hūani ingenij superexcellit. et qz nō est certa auctoritas ei? qui fallere falli. **N**ull? aut est qui falli nō possit et fallē nesciat. nisi deus et sp̄ūssās. hic est ḡ ad hoc ḡ scripture saē mō sibi debito es̄ p̄fecte auctoritatis. vel autētica. q̄ nō per hūanā iuestigationē est tradita. h̄ per reuelationē dīna. **I**deo nichil in ipsa cōtemnendū tanq̄ inutile. nil respuendū tanq̄ falsū nil respuendū tanq̄ irritū vel iniurū. p̄ eo ḡ sp̄ūssās eius auctor p̄fectissim? . nichil potuit dicere falsū. nichil sup̄fluū. nichil dimisnutū. et p̄pterea celū et terra transibūt verba scriptuē sacre nō p̄teribūt qn̄ iplean? donec. n. celū. et terra trāse. **I**ota em̄ vñ? aut vñ? apex nō p̄teribit a lege donec oīa fiāt saluatore testāte. q̄ ergo soluerit ea q̄ scripture docet et doauerit sic hoīes mīm? vocabi? i ēgno celoꝝ

Prologus sancti Bonaventure

Contra modum exponendi sacra scriptura
Quemadmodum scriptum est
 spūale h̄z modū p̄cēdēdi
 sic iux̄ suū p̄cēdēdi modū
 spūali suo mō d̄z intelligi et expouē
 Cū em̄ ip̄a sub vna l̄tā m̄stipliō
 tegat intelligētiā. expositor d̄z ab
 sc̄dita p̄ducē ī luē. et illā eductā
 manifestā p̄ alia scripturā magis
 patente. sicut si exponēt illud. ps.
 Apphēde arma et scutūcē. et si re-
 lim explicaē q̄ sūt arma dīma. di-
 cam q̄ ei⁹ veritas et bō volūtas. et
 q̄ ita sit p̄bat p̄ scripturā apertā
 Nā describit alibi. Scuto bone vo-
 lūtatis tue. Et itey Scuto cīcūda
 bit te veritas ei⁹. ad qd̄ nō p̄t q̄s
 de facili p̄tingē. nisi p̄ assuefactio-
 nē lectionis. textū et l̄tā biblie cō-
 mēdet memorie. alioq̄n in exposi-
 tione scripturaz nūq̄ poterit eē po-
 tens. Vñ sic q̄ dedignat̄ p̄tria ad-
 discē elemēta. ex q̄b⁹ dictio integr̄
 ture: numq̄ p̄t nosse. nec dictionū
 significat̄. nec rectā legē cōstruc-
 tū. Sic q̄ l̄tām sacre scripturē sp̄nit.
 ad spūales ei⁹ intelligētias nūq̄
 assurgit Attēdat̄ at expositor q̄
 nō vbiq; reqrēda ē allegoria. nec
 oia sūt mīsticē exponēda. pp̄t q̄
 notādū ē q̄ scripturā q̄tuor h̄z p̄tes.
 Una ī q̄ bīm l̄tām agit de mūda-
 nis naturis. et p̄ illas significat res-
 pationē nrāz. sic appaēt ī descriptio-
 ne formacōnis mūdi. Alia ē ī q̄
 agit de actib⁹ et p̄cessib⁹ illi⁹ pp̄li
 israheliticā et p̄ illos significat repa-
 rationē ḡnis hūani. t̄cia ē ī q̄ nu-
 dis verbis significat et exp̄mit ea q̄

in suū bītēilo quū

ptinēt ad nrāz salutē q̄tū ad fidē
 v̄l mores. q̄rēta ē ī q̄ p̄niūciat nrē
 salutis mīsteriū partī enigmati-
 cis et obscuris. Et p̄ptere a scripturā
 ī h̄ijs locis varijs nō ē v̄niformi-
 ter exponēda. Debet at̄ expositor
 dirigi ī exposicōe sacre scripturē
 sīm tripliō regulā. q̄ trahi p̄t de
 v̄bis bītēlo Aug. ī li. de doct. xp̄iana
Chōrīma h̄ ē v̄biāq; ī hac scrip-
 tura. p̄ma v̄bo p̄ significatio. signifi-
 cat res creacōis. siue singulaſ res
 hūane. oueracōis. ibidē res signifi-
 cate p̄ v̄ba. p̄ significat̄ deide nrē
 repationis mīsteria. Vbi v̄bo p̄ma
 significatio v̄bo p̄ exprimit fidē siue
 caritatē. ibi nulla ē allegoria q̄rē-
 da. sc̄da regula ē illa. vbi v̄ba h̄
 scripturē significat̄ res creacōis aut
 oueracōis pp̄li israhelitici. ibi q̄rat
 ex alio scripturē loco q̄cqd̄ q̄libet
 res significat̄. et deinde significatiō
 suā eliciat p̄ v̄ba nude significantia
 fidei veritatē vel moy honestatē.
 vt si dicat̄. oues pariūt gemellos
 fetus. ondit q̄ oues significant ibi
 hoies. et gemin⁹ fet⁹ geminā cari-
 tatē. t̄cia t̄gula ē ista. q̄n aliq̄ sp̄
 tura h̄z aliquā ītellecū hālē et spi-
 ritualē. d̄z excutē expositor. vtrū
 illa attributio duemiat historico.
 aut spūali significato. Si forte v̄tq;
 nō p̄t cōueniē. et si v̄triq; cōpetit.
 tūc l̄tālītā spūale d̄z affirmari. Si
 v̄o altero mō tm̄. tūc spūale solū
 debet intelligi sicut sabbatū legis
 eē p̄petuū. sacerdotiū etiū. posses-
 sio tre etiā. et pactū cīcūdionis
 eē etiū. q̄ oia ad spūale significatū

referenda sūt. Ad h̄ aut̄ p̄ saērū
sc̄pturā filiā q̄s seculē incide do. et
exponēdo iœdat. op̄tē vt p̄us no
uerit ip̄si? sacre sc̄pture veritatē p̄
vba explicita. videl; vt attendat
q̄n sc̄ptuā d̄scr̄bit initū. p̄gressū
et oſumationē duplicas corporis q̄i
ex oppoſito feſpiciētū bonoy. ſ.
q̄ hic fe hūiliāt ut exaltetur ſem
pietalit i futuro. Et maloy q̄ h̄ fe
exaltat et cēnake depmūt. Vñ ipsa
agit de toto vniuso. q̄tū ad ſumū
et inū. p̄mū. et vltimū. et q̄tū ad de
cū ſumū inēmediū ſub forma cuius
dā crucis intelligibl. in q̄ describi
h̄z. et qdāmō videri luie mētis. tō
machina vniuſi ad quā qdē intel
ligendā optet noſſe rey p̄ncipia
. ſ. deū ipsay rey creationē. lapsū.
redēpcōz p̄ ſāguinē ibu xpi. efor
mationē p̄ grāz. cuationē p̄ ſac̄ta
et tādē retabuoz p̄ penā et gloriā
ſep̄tū. q̄z h̄ doctrīa tā in ſc̄ptis
ſco y ḡ doctoy. ſic diſfusē tradita
eſt. vt accedētib; ad ſc̄ptuā ſac̄ta
audiēdā nō poſh; p̄ lōga tpavidei
neſt audiri. p̄p̄t qd̄ noui theolo
gi freq̄nt ipsā ſcripturā ephorret
tāḡ quādā filiā opacā. Rogat?
a ſocijs. vt de paupcula ſc̄te nrē
aliqd breue i ſumā dicēre de veri
tate theologie. eorūq; p̄cib; ſuic
tus aſſenſi. breuiloq; qd̄dā facē
in q̄ ſumati nō oia h̄ aliq; magis
optuna tenēdū breuit tāgentur
ad dēſ ſil rōnē. tū h̄ aliquā ad in
telligēdū h̄z q̄ occurrebat p̄ tpe

Quia nō theologic; ſimo eſt de
deo. et p̄mo p̄n°. vt pote. q̄z ipa

6.
tāḡ ſc̄ia et doctrīa altissima. oia re
ſoluit i deū tāḡ i p̄n° p̄mū ſumū
Jō in affiḡtione rōnū. i oib; q̄ in
h̄ tractatilo oſtinent. conat? ſu ra
tionē ſumē a priō p̄n°. vt ſic oſtē
derē veritatē ſacre ſc̄ptuē eē a deo
et de deo. et ſu deū. vt merito iſta
ſc̄ia apparet vna eēa ordinata et
theologia nō i merito nūcupata.
Si qd̄ igit̄ i p̄fectū vel obſcuꝝ. vel
ſupfluū vel min? rectū ibi fuerit.
remia occupationi. et breuitati tē
poris. et paupcule ſc̄te oceda². Si
quod v̄o rectū ibi fuerit. ſoli deo
honor et glā refert. Ut aut̄ ſequē
tia clari? eluēſcat titulos ſpāles
capituloꝝ p̄mittē curauſ ad faci
liorē mēoriā et lucidiorē cōtuitū
dicēdoy q̄. vii. p̄titionib; et. lxxij.
capitul distinguitur

Prima pars de trinitate dei
habet capitula. ix.
i. De qb; eſt theologia i ſumā
ii. Quid tenendū eſt de trini
tate pſonay. vnitate eſſentie.
iii. De iſti? fidei intelligētia ſana
iv. De iſtius fidei exp̄ſſione ca
tholica
v. De vnitate natuē diuine in
multiformitate apparitionū.
vi. De vnitate diuine nature in
multiplicitate appropriatorū
vij. De oipotentia diuina
viii. De dei p̄deſtinaōne ſapia
et pſcientia.
ix. De volūtate dei et puidētia

Seunda ps de creatura mū
di habet capitula. xij.